

Примљено:

18. јануара 2009.

Прихваћено:

17. фебруара 2009.

Оригинални

научни рад

*Драган Марковић**

Институт за политичке студије, Београд

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА У ЕВРОПСКИМ ИНТЕГРАЦИЈАМА¹⁾

Сажетак

Глобалистичке тенденције које се реализују путем европских интеграција угрожавају развој локалне самоуправе и прете да униште и локалну самоуправу и национални суверенитет. На удару је и локална самоуправа западних метропола, где јача антиглобалистички покрет, који би могао прерасати у глобални планетарни покрет да би се погубној глобализацији успешно супротставио. Развој локалне самоуправе угрожава и доминантна партократија која непрестано гуши и потискује демократске тежње. Међусобном борбом за власт и око власти, политичке странке потискују у други план бригу за заједничке интересе грађана и опште интересе друштва.

Кључне речи: демократизација; локална самоуправа; глобализација; европске интеграције

Остваривање и даљи развој локалне самоуправе у Србији судбоносно зависе нарочито од савладавања четири велике препреке: отуђивања власништва, доминације државне управе, партократије и агресивне глобализације. Све четири су тесно повезане и не могу се парцијално савладати без истовременог савладавања свих заједно и сваке појединачно. Непосредно отуђивање власништва од грађана врши се путем фискалних захватања и отуђивања средстава самодоприноса. Оба облика отуђивања сужавају матери-

* Виши научни сарадник у ИПС Београд

1) Рад је настао у оквиру научног пројекта «Друштвене и политичке претпоставке изградње демократских институција у Србији» (149057Д), који се развија у оквиру Института за политичке студије у Београду, а финансира Министарство науке Републике Србије.

јалну основу локалне самоуправе и ограничавају могућности самоуправног задовољавања заједничких потреба грађана. Локална самоуправа је остваривана управо толико колико су грађани слободно располагали средствима неопходним за подмиривање својих заједничких потреба, и како су она час повећавана час смањивана, локална самоуправа се вртила у круг – корак напред два корака назад, па корак назад два корака напред.

У Србији су углавном доминирале снажне етатистичке тенденције фискалне централизације новостворене вредности, које су мало простора остављале за локалну самоуправу, која се више по нужди развијала претежно у сеоским и приградским насељима о чијим је потребама држава релативно мало бринула. Повећана фискална централизација, уз апсолутно сиромашење државе и локалног становништва, главни је узрок рапидног назадовања локалне самоуправе и у транзиционом периоду. То је имало одраза и на рапидно смањивање слободног удруживања средстава путем самодоприноса, које је у многим насељима где је раније било развијено, готово пресушило. Централистичке тежње су усмерене чак и на потпуно укидање самодоприноса, што би за заједнички живот неразвијених локалних заједница о којима држава мало брине, било погубно.

Али проблем самодоприноса није само у недостатку средстава за слободно удруживање већ и у његовом отуђивању, које на удруживање дестимулативно утиче. Објекти саграђени самодоприносом прелазе у власништво јавних предузећа, на која грађани немају никаквог утицаја, плаћајући пуну цену њихових услуга. Током транзиције, локалне заједнице су лишене и пословног простора изграђеног средствима самодоприноса.

Кључни проблем је у незаштићености власништва, које се од власника отуђује и легалним и нелегалним каналима. Држава врши принудну експропријацију и приватног и колективног власништва, која је и у време прокламованог самоуправљања вршена под камуфлажом друштвене а у суштини државне својине. Током транзиције спроводи се у недовољно регулисаним својинским односима кампањска приватизација којом се и приватна и тзв. друштвена имовина претачу у власништво моћних појединаца, чиме се огромна већина становништва лишава могућности да суверено располаже средствима која својим радом ствара. Проблем би се могао

решити законском заштитом сваке и свачије, сопственим радом и заслугом стечене својине што подразумева строгу забрану сваког нелегалног и нелегитимног присвајања туђе имовине. Али то би захтевало плебисцитарно изјашњавање свих грађана о таквој законодавној регулативи, јер све док мањина доноси државне законе, доносиће их у своју корист.

Да би се омогућило слободно располагање сопственом имовином, морали би бити озакоњени сви облици легалног власништва, као један од основних услова слободног удруживања грађана у задовољавању њихових животних потреба. Апсолутизовањем државног а затим друштвеног власништва вршено је вештачко октроисање својинских односа, којим је силом самог закона гушено слободно својинско располагање и повезивање, па је законски несанкционисано групно власништво, и идеолошко-политички одбацивано.

Апослутизовањем приватног и државног власништва ретроградна транзициона политика је готово докрајчила експропријацију групног, слободним удруживањем ствараног власништва. Тек је Уставом Србије 2006. године озакоњена задружна својина која је у свом изворном облику још након другог светског рата практично укинута, а затим формално преименована у друштвену својину.

Ради развијања слободног заједништва, морали би се, поред задружног, озакоњити и сви други облици заједничког власништва, а нарочито колективно власништво локалних заједница и облика њиховог интерног организовања(насеља, села, засеока) и свих облика непосредног располагања грађана одређеном заједничком имовином. Тиме би локалне заједнице и сви грађани били својински обезбеђени и мотивисани за увећавање како индивидуалне тако и заједничке имовине без које је савремени живот практично немогућ.

Најсигурније обезбеђење од отуђивања пружа Уставом загарантовано задружно власништво, које је у свом изворном облику заједничко власништво задругара које они удруженим радом и средствима заједнички стварају. Зато је задружно организовање у задовољавању заједничких потреба грађана најсигурнија перспектива развоја локалне самоуправе, која се само на изворним задружним начелима може суштински остваривати.

Својеврсну транзицију на задругарство може представљати својинска трансформација јавних (у суштини државних) предузећа у акционарска, односно деоничарска друштва. То подразумева да се имовина јавних предузећа трансформише у акционарске или деоничарске уделе давалаца и корисника услуга, односно запослених и грађана, чиме би се практично извршило разотуђивање отуђених средстава самодоприноса, као и осталих улагања грађана преко монополских цена услуга. Тиме би се обезбедило да се грађани (сада неравноправни) са даваоцима услуга равноправно договарају о врсти, квалитету, цени и условима пружања услуга, чиме би се подстакао општи интерес за стално унапређивање рада и пословања услужних организација.

На тај начин би се монополско формирање цена услуга иза којег стоји државна управа, суштински трансформисало у еквивалентну тржишну размену између давалаца и корисника услуга, а на тој основи би се и отуђено управљање услугама трансформисало у изворну самоуправу. По сличном моделу могле би се на изворним задружним начелима трансформисати и организације друштвених делатности (здравства, образовања, културе и др.), чиме би се локална самоуправа ширила прерастањем у националну самоуправу.

Самим тим смањила би се потреба за фискалним захватањем и са локалног и са републичког нивоа, за рачун слободног удруживања средстава и еквивалентне размене. А на тој истој линији могућа је и децентрализација надлежности са републичког на локални ниво која подразумева одговарајућу финансијску децентрализацију, са чим иде и децентрализација управљања, као могућност трансформације државне управе у суштинску самоуправу.

За оптимални развој локалне самоуправе била би неопходна максимална децентрализација до препуштања локалним заједницама свих послова који се не морају обављати у оквиру ширих облика друштвеног организовања односно на републичком нивоу. Њихово обављање финансирало би се из локалних извора (самодоприноса привредних субјеката и грађана), чиме би се финансијска централизација свела на општедруштвене потребе републике.

Тежње за децентрализацијом су, међутим, у жестоком сукобу са централистичким тежњама да се што више послова и средстава концентрише у врху државе, што само по себи води јачању државне управе а слабљењу локалне самоуправе. Енормна централиза-

ција надлежности довела је, заједно са финансијском централизацијом, током транзиције 1990-тих година, готово до замирања локалне самоуправе у Србији.

Не само што се доминацијом државне управе локална самоуправа сужава, него се претварањем у локалну управу и на самим локалним пословима деградира. Уколико се локалне заједнице фискалним прикупљањем средстава буџетски финансирају оне практично добијају сва битна обележја државних заједница, па се локална самоуправа не разликује од класичне државне управе, као што је углавном и сада случај да је општинска власт од грађана готово исто толико удаљена као и републичка.

То се огледа како у раду општинске управе, тако и у раду општинске скупштине, која је уместо грађанима окренута владајућим политичким странкама. Није изграђен никакав механизам организованог утицаја грађана на садржину скупштинских одлука, које се стога не могу сматрати самоуправним ни у суштини демократским.

Због неизграђености демократских механизма могућности утицаја грађана на садржину одлука републичке скупштине су још мање него на одлуке општинске скупштине. Чак се и закони који се тичу локалне самоуправе доносе без икакве организоване консултације грађана, чија се демократска права и обавезе утврђују независно од њихове воље.

Доминација државне управе не може се превладати ни локална самоуправа развијати без непосредног учешћа грађана у одлучивању о судбоносним питањима заједничког живота и рада, како на локалном, тако и на вишим нивоима друштвеног организовања. Пошто се локалне одлуке морају доносити у складу са уставом и законом за развој локалне самоуправе и општу демократизацију друштва је од пресудног значаја да се они доносе плебисцитарним изјашњавањем грађана.

Уставне могућности за то су народна иницијатива и референдум, које се у пракси ретко користе, и то углавном у изузетним околностима. Због једноставности и рационалности, више се користе давање писмене изјаве, односно потписивање одлуке, а савремена средства и облици комуницирања пружају за демократско изјашњавање грађана широке могућности. И научно засновано ан-

кетирање показује да се пре доношења значајних одлука одређења грађана могу са великом прецизношћу утврђивати.

У локалним заједницама требало би личним изјашњавањем

грађана одлучивати нарочито о статусним питањима, основним нормативним актима, располагању заједничком имовином, удруживању средстава, развојним програмима, дугорочној сарадњи и удруживању са другим заједницама и организацијама, кључним питањима заштите животне средине, избору одборника, али и о другим судбоносним питањима заједничког живота.

Ради стварања друштвених претпоставки за развој локалне самоуправе, на исти начин би требало одлучивати о: статусним питањима државе, располагању националном имовином, уставу и системским законима, територијалној организацији републике, дугорочним развојним програмима и плановима, удруживању у међународне организације и заједнице, међународним уговорима од посебног значаја за суверенитет и развој државе, кључним питањима остваривања људских права, заштите живота, здравља и животне средине, избору народних посланика и председника републике, као и о другим питањима судбоносним за опстанак и развој Земље.

Однос између грађана и представничких органа, од локалне заједнице до републике не би се смео сводити на избор народних представника, већ би се морао изградити демократски механизам преко којег би грађани на рад тих органа имали одлучујући утицај. Ради тога, било би неопходно да се значајне скупштинске одлуке доносе на основу претходног потврђивања у јавној расправи или другим облицима непосредног изјашњавања грађана чијим би се одређењима њихови изабрани представници руководили у свом иступању и одлучивању. Условним, односно флексибилним мандатом требало би успоставити и непосредну одговорност одборника и посланика пред бирачким телом.

Велику сметњу за остваривање суштинске демократије и локалне самоуправе представља, међутим, доминантна владавина партократије, којом се демократске тежње непрестано потискују и гуше. Међусобном борбом за власт и око власти, политичке странке потискују у други план бригу за заједничке интересе грађана и опште интересе друштва. И пошто се међустранички антагонизам

не може превладати страначким методама, друштво се тапкајући у месту врти у круг.

Међустраначка борба за власт преноси се са републичког нивоа и на локални ниво, гушећи локалну самоуправу. Распиривањем политичког антагонизма међу грађанима, она подстиче социјални, национални и верски антагонизам отежавајући демократско споразумевање и договарање о солидарном задовољавању заједничких потреба. А у изборним кампањама редовно се потискује или изиграва законска могућност да грађани самостално истичу своје кандидате за одборнике и посланике.

Што је Савез комуниста у остваривању политичког монопола некада чинио иза кулиса, сада политичке странке раде на отвореној сцени. Већ на почетку транзиције укинута су све друштвено-политичке организације да би се политичким странкама обезбедио апсолутни монопол на бављење политиком, па је око четири петине грађана Србије остало ван политичког организовања, али ни она партијски организована петина нема готово никаквог утицаја на политику бирократизованих странака.

При таквој политичкој констелацији, законодавна и извршна, а увелико и судска власт, практично делују по директивама владајућих странака, или тачније, њихових руководстава. Тобоже народни посланици и одборници фактички су под императивним мандатом својих странака, по чијим налозима морају поступати да би поверени мандат задржали. И централна и локална власт су на тај начин претворене у партијске, за обичне грађане недодирљиве, бастиље.

Вишестраначки антагонизми доводе до учестале принудне управе над локалним заједницама, чиме се локална самоуправа и свака демократија и формално укида, што недвосмислено показује да партократска владавина представља велику препреку за остваривање и даљи развој суштинске демократије и локалне самоуправе. Али партократија се не може превладати другачије него управо развојем суштинске демократије. Неизоставни услов за то је укидање политичког монополизма општом политизацијом друштва, која подразумева потпуно слободно политичко организовање и деловање грађана са подједнаким могућностима активног учешћа у политичком договарању и друштвеном одлучивању. Окосницу суштинске демократије, па и локалне самоуправе, чини друштвена равноправност која је без политичке равноправности неостварива.

Уместо да напразно расправљају о политици и са стране навијају за политичке странке и њихове лидере, грађани би морали постати главни носилац друштвене политике као покретачке и усмеравајуће основе целокупног управљања друштвом.

То, међутим, неће постати ако се сами не организују у општенародни покрет за демократска права и њихово остваривање, који ће уз све различитости и компромитације деловати као јединствени фронт у борби за опште интересе, друштвени развој и свеколики прогрес. Без обзира на своја политичка опредељења, политичке странке би унутар демократски организованог покрета морале равноправно деловати са свим осталим организованим снагама друштва, што би их приморало да се уместо позиција власти и за власт, прогресивношћу својих ставова и заступањем општих интереса боре за друштвени утицај.

На тој основи, цео политички систем би се од инструмента аутократске и партократске владавине над народом морао трансформисати у демократску организацију целог народа и тиме ставити у функцију остваривања општенародних интереса. И локална самоуправа би се тиме, као изворни облик суштинске демократије, проширила у општедруштвену самоуправу, чиме би се укинула и системска подела и превладао традиционални антагонизам између локалне самоуправе и отуђене државне управе.

Без тога је се тешко супротставити агресивним тежњама глобализације, која прети да сатре и локалну самоуправу и национални суверенитет. На удару је и локална самоуправа западних метропола, где јача антиглобалистички покрет, који би могао прерасти у глобални планетарни покрет да би се погубној глобализацији успешно супротставио.

Глобалистичке тенденције угрожавају пре свега локалну привреду: прво, тиме што транснационалне корпорације запоседају

природне ресурсе; друго, што уз минималне најамнине максимално изабљују радну снагу; треће, што присвајају целокупан вишак вредности; и четврто, што јефтним производима а уз помоћ протекционистичке политике намећу неиздржљиву конкуренцију.

При енормној експлоатацији, и колонијалне власти су принуђене да државним наметима оптерећују локалну привреду и становништво, што не могу чинити без повећане бирократске диктатуре. Исцрпљиване и споља и изнутра, локалним заједницама не

остаје скоро ништа за самостално задовољавање сопствених потреба, које се уместо слободним удруживањем средстава подмирују локалним наметима.

Економско изабљивање остварује се преко марионетских влада које раде по диктату глобалистичких сила. Поданичке владе се противе политизацији грађана игноришући тежње за суштинском демократизацијом и развојем локалне самоуправе.

Формална демократија служи само за то да се легализује довођење на власт поданички наклоњених странака које ће колонизаторску политику послушно спроводити. Основни смисао вишестраначке владавине своди се на то да се недовољно послушне („кооперативне“) владе могу легалним путем лако замењивати послушнијим („кооперативнијим“).

Кад им одговара колонизатори се директно „обрушавају“ на народ и народну имовину, заобилазећи националну владу, коју нагоне на дерегулацију, стварајући лажни утисак да се више од националних институција брину за људске слободе и националне интересе. Крајњи циљ је у ствари укидање државног суверенитета и националне самобитности малих народа и њихово директно довођење под владавину глобалистичких сила, и у крајњој линији, једног колонизаторског центра Планете.

Одавно припреман, тај процес је у Србији отпочео већ са првим почецима транзиције, која је, усмеравана и вођена са стране, одмах кренула колонизаторским стазама. Несношљиви економски и политички притисци (путем драстичних блокада и санкција) довели су локалне заједнице и целу нацију до таквог економског и политичког стања при којем је стварна самоуправа и стварна демократија практично постала немогућа.

За опоравак локалне самоуправе неопходан је пре свега опоравак разорене локалне привреде, која је под највећим ударом глобализације. У најмоћнијој колонијалној метрополи САД „у многим (локалним) заједницама људи преузимају контролу тако што стварају сопствену валуту“ као „оруђе које може да оживи локалну привреду тако што ће помоћи да богатство остане унутар заједнице и да се не одлива“. У „систему локалне трговинске размене (СЛТР) зелени долари постоје само на папиру или у компјутерској бази података. Трансакције се телефоном саопштавају централном координатору и чланови добијају месечне извештаје и редовне ли-

сте чланова и њихових услуга“.²⁾ Развија се локална индустрија која не загађује околину, и „пољопривреда са подршком заједнице (ППЗ) која је непосредно, без посредовања трговине повезана са потрошачима“.³⁾

Да би развијале локалну привреду, локалне заједнице морају, пре свега, сачувати своје природне ресурсе и укупне привредне потенцијале од насртаја транснационалних корпорација и других страних сила, што је немогуће без ангажовања целе државе на заштити националних добара од отуђивања из националног власништва. Њиховим коришћењем треба развијати профитабилну пољопривредну производњу, прерађивачку индустрију, шумарство, водопривреду, енергетику, туризам, угоститељство и друге делатности које могу успешно конкурисати на отвореном тржишту.

Од транснационалних корпорација не може се побећи али се може супротставити њиховој беспримерној експлоатацији: успостављањем равноправне кооперације, еквивалентне размене и расподеле новостворене вредности, заштитом запослених радника од прекомерног изабљивања, као и животне средине од загађивања те природних ресурса од претераног исцрпљивања. На томе је такође неопходно ангажовање целе државне заједнице што се без опште и суштинске демократизације друштва не може очекивати.

За развој локалне привреде и њено укључивање у међународну поделу и размену рада, од изузетне је важности да се нарочито путем изворног задругарства развија непосредна и еквивалентна размена и расподела према економској вредности и релативном доприносу новоствореној вредности. Укључивање у међународну сарадњу и размену требало би да се одвија првенствено путем непосредне сарадње са страним задружним организацијама, али на равноправној основи и са другим привредним субјектима.

Превазилажење супротстављених тенденција глобализације и локализације тешко ће, међутим, ићи без суштинске демократизације целе међународне заједнице, чију је идејну оријентацију још 1974. године утврдила Генерална скупштина Уједињених нација, а колонијалне силе је одбациле и замениле својом платформом глобалне колонизације. На то се ослања и супротстављање глобалистичких колонизаторских тежњи у целом свету, па и у самим ко-

2) *Глобализација, зборник*, ЦЛНО, Београд, 2003. (Сузан Микер Лоури), стр. 444 и 446.

3) Исто (Вендел Бери, Данијел Имхоф и Едвард Голдсмит), стр. 417., 431 и 479.

лонизаторским земљама покретима за осамостаљивање локалних заједница.

Демократизација међународне заједнице не може се свести на равноправну сарадњу националних влада, које су и саме аутократизоване, те су самим тим неравноправне и слабије подређене јачим. Космополитски модел демократије који препоручује Дејвид Хелд, „предвиђа могућност увођења општег референдума у више нација – држава истовремено – у случајевима када је настао сукоб између различитих приоритета који се односе на примену демократских права или на различите сврхе јавних издатака; успостављање једне независне скупштине демократских народа коју они непосредно бирају и која им је одговорна“.⁴⁾

На тај начин локална самоуправа се може интегрисати и прерастати у планетарну самоуправу, кроз коју ће цело човечанство одлучивати о сопственој судбини, па и о планетарним основама локалне самоуправе. Тиме ће се искључити могућност да о судбоносним питањима човечанства, руководећи се неким профитерским интересима одлучују повлашћени појединци, странке или групације.

Планетарна самоуправа не може се развијати без организоване борбе планетарног демократског покрета, којом се мора одлучно супротставити добро организованом покрету колонизаторске глобализације. Зачеци таквог покрета јављају се не само у потчињеним земљама већ и у колонијалним метрополама. У САД „полако почиње да се ствара једна нова политичка схема партија у основи двопартијски систем, подељен по ставу према суштинском питању заједнице“. Једна је странка глобалне привреде, а друга странка локалне заједнице, која „има само два циља: очување еколошке разноврсности и целовитости, и обнову на здравим културним и економским принципима локалне привреде и локалних заједница“.⁵⁾

Локална привреда и локална самоуправа могли би надвладати глобалистичку привреду путем демократског удруживања самосталних привредника и локалних заједница на свим нивоима а на основу друштвено целисходних и профитабилних развојних програма. Модел повезивања могао би суштински одговарати начину

4) Дејвид Хелд, *Демократија и глобални поредак*, „Филип Вишњић“, Београд, 1997., стр. 316 и 317.

5) *Глобализација* (Вендел Бери), исто, стр. 412. и 414.

конституисања Међународног задружног савеза, који окупља близу једне милијарде свих задругара на Планети.

У демократској заједници непосредни носилац суверенитета је сам народ, ма на ком нивоу се она организовала. Народни суверенитет се у демократској заједници не може отуђивати или ограничити, већ се слободном вољом грађана заједнички остварује.

Уместо парламентарне, савременом друштву је све неопходнија непосредна демократија као неизоставни услов високотехнологизираних и високосоцијализираних друштвених репродукције. Ради одржања самог живота, „грађани морају суделовати у доношењу одлука које утјечу на њихов живот“, због чега је „партиципативна демократија продрла у срж нашег вредносног сустава“. ⁶⁾

Непосредна демократија подразумева непосредно учешће свих заинтересованих грађана у доношењу за све обавезујућих одлука. „Свако одрасло лице потчињено једној владавини и њеним законима мора се сматрати квалификованим да буде члан демоса и субјектом неограниченог права на то својство. Обавезујуће одлуке треба да доносе само лица која су тим одлукама подвргнута“, а „у одлучујућој фази доношења колективних одлука сваки грађанин мора добити подједнаку могућност да изрази своје мишљење које ће се узети у обзир на исти начин као и мишљење сваког другог грађанина“. ⁷⁾

Као претпоставка суштинске демократизације, упоредо са глобалном централизацијом врши се и локална децентрализација власти. У САД „стварна политичка моћ с Конгреса и председника прелази на државе, градове, насеља и суседства... Државе су постале неовисније и самосвојније у односу на федералну владу, особито спрам федералних законодавних служби“. ⁸⁾ Слични процеси децентрализације одвијају се и у другим развијеним државама, док се у неразвијеним земљама под притиском глобалних сила политичка власт централизује да би била подложнија њиховом утицају.

Насупрот неформалном груписању у борби за себичне профитерске интересе, све више се шири неформално груписање у борби за општедруштвене и општечовечанске интересе. Неформалним груписањем надомешта се и одсуство политичких странака на пла-

6) John Naisbitt, *Мегатрендови*, „Глобус“, Загреб, 1985., стр. 167.

7) *Глобализација* (Роберт Дал), исто, стр. 202.

8) John Naisbitt, исто, стр. 109.

нетарном нивоу, које уосталом и на националном нивоу „постоје још само формално“.⁹⁾ За разлику од странака, које су преокупиране сопственим интересима, неформалне групе изражавају аутентичне интересе својих групација и залажу се за њихово остваривање, због чега су оне прави весници непосредне демократије.

Општенародни демократски покрет Србије морао би се повезивати и сарађивати с одговарајућим покретима других земаља у стварању јединственог планетарног покрета за опстанак и одрживи напредак човечанства. Без организоване борбе свих прогресивних снага човечанства не може бити развоја не само локалне самоуправе већ ни опстанка. У борби за праведније међународне односе обесправљени народи и грађани се морају и неформално и формално повезивати и са својим иницијативама и захтевима излазити на међународну сцену.

ЛИТЕРАТУРА

- *Глобализација*, зборник, СЛЮ, Београд, 2003.
- Дејвид Хелд, *Демократија и глобални поредак*, “Филип Вишњић“, Београд, 1997.
- *Лачање локалне власти*, зборник, Магна Агенда, Београд, 2002.
- Драган Марковић, *Локална самоуправа – перспективе у условима глобализације*, Институт за политичке студије, Београд, 2007.
- John Naisbitt, *Мегатрендови*, “Глобус“, Загреб, 1985.
- *Упоредна искуства локалних самоуправа*, зборник, Магна Агенда, Београд, 2002.

Dragan Markovic

Institute for political studies, Belgrade

LOCAL SELF-GOVERNMENT IN EUROPEAN INTEGRATIONS

Summary

Global tendencies spreading through the way of European integrations have imperiled development of local self-government and they threat to destroy both local self-governments and national sovereignty. This has inflicted harm even to the self-governments of Western metropolis where anti-global movement has been gaining in strength, and it indicated that such movement might grow into a global planetary movement of successful opposition to the harmful globalization. Development of local self-government

9) Исто, стр. 169.

has been harmed also by dominant partocracy which has been suppressing and oppressing democratic aspirations constantly. With its joint struggle for and about ruling power, the political parties have neglected the concern for joint interest of the citizens and general interest of society.

Key Words: democratization, local self-government, globalization, European integrations